

ה'תש"ט

3

תש"ט

א 51

עולת חודש

ירחון תלמודי

מוקדש לתורה ועבודה ולכל עניני יהדות בהתאם ראשי עמ, גאוני וגדולי
הדור שליט"א.

יופיע ברצו"ח מידי חודש בחדשיו בעיר פאריז יע"א.

מכיל בתוכו חידושים בכל מקצועות התורה, שאלות ותשובות בהלכה, פלפול,
אגדה, דבר יום ביומו, היכי תמצא, שיחת חולין של תלמידי חכמים, חדשות
בעולם התורה ודת וספרות, ברכות, ומדעית בעניני הדת וכשרות, גם מכיל
בתוכו חלק „תפארת בחורים“, מוקדש לבחורי חמד המופלגים בתורה ויראה,
— קנאת סופרים תרבה חכמה.

מטרת ותועלת הירחון ימצאו הקוראים הנכבדים בהתקדמה „מטרת הירחון
עולת חודש“.

מופיע לאור ע"י הרב משה מונר
בהשתתפות גאוני וגדולי דורינו שליט"א

27349

OLATH HODESCHE

Journal périodique consacré aux Sciences Talmudiques

Paraît chaque mois

Edité par M. le Rabbin M. MUND avec la collaboration des savants
de la Tora du monde entier

Rabbin M. MUND

הכותבת:

37, RUE G.-CAVAIGNAC — PARIS-XI'

תפארת בחורים

קיים א"א כל התורה כולה
אפילו ע"ת

מאת הבחור מרדכי הכהן ווינר
מטאדנא

עירוב תבשילין א"כ קשה האידך הי' יכול
אברהם אבינו להכין מיו"ט לשבת הלא
הכנה אסור מדאורייתא ואצל אאע"ה לא
שייד למימר הואיל, כי לכם ולא לעובדי כור
כבים, ולא שייד הואיל ולא אתי תקנתא
דרבנן למיעקר איסור הכנה דאורייתא.

אבל באמת כיון שאאע"ה גייר גירים
וכיון שהאכילום אמר להם כסבורים אתם
שמשלי אכלתם הלא משל הקב"ה היא
כדאיתא במדרש, וגם הי' לו גרים מכבר,
ואת הנפש אשר עשו בחרן, לכן הי' יכול
שפיר לאפות ולבשל על שבת משום הואיל,
א"כ אין לך שבת גדול יותר גבוה ומפורסים
מזה מה שקיים א"א עירוב תבשילין שמותר
הי' לו לאפות ולבשל מיו"ט לשבת ע"י ע"ת
כי מדאורייתא הי' מותר לו יען שהכנים אנ-
שים תחת כנפי השכינה וניין גירים וסרבן
לעבודת הכורא ית"ש, האם יש שבת יותר
גדול מזה.

במדרש רבה, קיים אברהם אבינו כל
התורה כולה אפילו עירוב תבשילין, ותמחו
כל המפורשים אמאי נקיט המדרש מצות
עירוב תבשילין יותר משאר מצות דרבנן,
הי' לו להמדרש לומר שקיים אברהם אבינו
כל התורה אפילו כל מצות דרבנן.

ונראה לתרץ, כי לפי שיטת המנ"א
באו"ח סי' תקכ"ז שפסק כדעת המוסקים
שהכנה מיו"ט לשבת היא דאורייתא, אך
הא דמותר לנו להכין היא מטעם הואיל
אי מקלעי אורחים, אלא שרבנן גזרו שלא
להכין מיו"ט לשבת וע"ז מהני תקנתם

בענין נאמנות דיכיר

מאת הבחור משה שטיפן לונדון

בן שנואה והיינו שנואה בנשואיה, עיי"ש.
והנה איפולגו הראשונים בנאמנות דיכיר
אם היא דוקא על מי שהוחזק לנו שהוא
בנו נאמן לומר שהוא בכור ונוטל פי שנים
או אפילו מי שלא הוחזק לנו לכן כלל נאמן
מדין יכיר לומר שהוא בנו, דהנה הרשב"ם
וגם התוס' בדף קל"ד ע"ב ד"ה ליורשו.
פשיטא להו דנאמנות דיכיר לא הוי אלא
למי שהוחזק לנו לבנו נאמן לומר שהוא
בכור, אבל על מי שלא הוחזק לנו לכן כלל
ודאי אינו נאמן מדין יכיר לומר שהוא בנו
וירשנו עיי"ש, אבל והרמב"ם בפרק ב'
מהלכות נחלות הלכה ד' פסק אפילו אמר
האב על מי שלא הוחזק לנו לכן כלל זה בני
בכורי נאמן עיי"ש, והיינו דמשום תורת
יכיר נאמן לומר על מי שלא הוחזק לבנו

בנמצא בכא בתרא דף קכ"ז איתא בשם
שנאמן אדם לומר זה בני בכור כך נאמן
לומר זה בן גרושה וכן חלוצה. והקשו בתוס'
מאי ראוי מהא דנאמן לענין בכורה שיטול
הבן פי שנים, שיהא נאמן לפוסלו ומאי תלו
זה בזה, ותירצו כיון שנאמן לבכר בכל ענין
האמינו הכתוב ואפילו על אחד מבניו הקט-
נים נאמן לומר שהוא בכור אף יעושה בניו
הגדולים ממורים והכי נמי נאמן לומר שהוא
בן גרושה וכן חלוצה, ועוד תירצו בשם
רבינו אלי' דיכור קאי נמי אבן השנואה כל-
מר בן השנואה יכיר, דהוא נאמן לומר שהוא

שזהו בנו.

והקטנה הגרע"א (תשובה ב') מנמרא דף קל"ד ראיתא התם מפני מה אמרו זה בני נאמן הואיל ובידו לגרשה עי"ש, וקשה לדעת הרמב"ם דנאמן מדין יכיר אף על מי שלא החזיק לנו לבן כלל הכי נמי יהא נאמן מדין יכיר לומר שהוא בנו ולמה צריכין למיגו הואיל בידו לגרשה עי"ש שדחק לחלק והניח בצ"ע. גם בקצוה"ח סי' רמ"ז ס"ק ב הקשה מנמרא כתובות דף כ"ה דא"י תא התם הרי שבא ואמר בני זה וכהן הוא נאמן להאכילו בתרומה ואינו נאמן להשיאו אישה ומבאר שם אני מאמינו להאכילו בתרומה מה שבידי להאכילו תרומה ואיני מאמינו להשיאו אישה שאין בידי להשיאו אישה, והקשה לדעת הרמב"ם למה צריכין לטעם מיגו יהא נאמן מתורת יכיר להכשירו אף שלא הוחזק לנו לבן כלל וכמו שנאמן לפוסט' לו כך נאמן להכשירו ולומר בני זה וכהן הוא עי"ש שהניח בקושי'.

ולע"ד נראה דגם הרמב"ם מודה דאינו נאמן מדין יכיר להכשיר או לפסול את מי שלא הוחזק לבן כלל רק לענין ירושה סובר הרמב"ם דנאמן לומר שהוא בנו שיירש או תו אבל לא לשאר מילי, והסברא מברחת דהא בתורה מצינו ענין יכיר רק לענין ירושת בבירה שאף שלא הוחזק לבכור נאמן עליו שירש פי שנים שהוא בכור ולכן שפיר סובר הרמב"ם דגם לענין ירושת פשוט מהימן דאין לחלק ביניהם ולכל עניני ירושה האמינו הכתוב לאב, אבל לפסלו דילפינן דנאמן מכת הכתוב בן השנואה יכיר כמו שחביאו התוס' בשם רבינו אלי' וכן מירושלמי קידושין זה ודאי אינו אלא בבנו בכל הפרשה מיירי בידוע שהוא בנו אלא שהספק היא אם הוא כשר או פסול על זה האמינו הכתוב לאב אבל ודאי אינו נאמן כלל על מי שלא הוחזק לנו שהוא בנו שיהא נאמן שהוא בנו, ומצאתי ראוי' מפורשת מהרמב"ם פרק ט"ו מהל' אסורי ביאה הלכת

ט"ז וז"ל אבל האב שהוחזק שזה בנו ואמר בני זה ממזר הוא נאמן אם אין לבן בנים עי"ש, הרי דדיוק הרמב"ם בלשונו דדוקא אם הוחזק לנו לבן אז נאמן לומר שהוא מ מ ז ר מתורת יכיר אבל אם אינו הוחזק לנו לבנו כלל ודאי אינו נאמן לומר שהוא בנו וממזר והוא מפורש כמו שביארנו לעיל. וממילא לא קשה קושית הגרע"א שהקשה למה נאמן לומר זה בני מטעם מנו יהא נאמן מטעם יכיר דהא כבר ביארנו דגם הרמב"ם מודה דאינו נאמן רק במה שנוגע לירוששה אבל לשאר דברים אינו נאמן אפילו להרמב"ם, ע"כ שפיר מצריי' כינן לטעם מיגו, וגם לא קשה קושית הקצוה"ח שהבאנו למעלה אמאי לא נאמן האב לומר זה בני וכהן הוא מדין יכיר דהא כבר ביארנו דגם הרמב"ם מודה דאינו מהימן במה שאינו נוגע לירוששה. — ומובן היטב שיטת הרמב"ם פ"ב מהלכות יבום הלכה ד' שפסק וז"ל, מי שזינה עם אישה בין פנוי' או אשת איש ואמר זה העובר ממני הוא, אף על פי שהוא בנו לענין ירושה הרי זה ספק לענין יבום ע"ש, והקשו בתשובת הראש כיון שנאמן לענין ירושה מתורת יכיר יהא נאמן לפוטרה מזיקת יבום והניח בקושיא, אבל לפי דברינו א"ש, דרק לענין ירושה סובר הרמב"ם דמהימן אף על-מי שלא הוחזק לנו לבן.

ולפי שיטת הרמב"ם מדויק היטב לשון הנמרא כאן, ראיתא נאמן אב לומר זה בני בכור וכשם שנאמן לומר זה בני בכור כך נאמן לומר זה בן גרושה וכן חלוצה ע"ש, הרי לענין נחלת בכורה קאמר שנאמן לומר זה בני בכור והיני דנאמן על שני דברים, שהוא בן וגם שהוא בכור, אבל לענין לפוסט' לו לא קאמר דנאמן לומר זה בני בן גרושה הוא דמיירי בידוע לנו שהוא בנו רק רוצה לפסלו, דאם אינו ידוע לנו כלל שהוא בנו אז לא מהימן האב כלל לפוסלו, והיינו כשי' טת הרמב"ם. וא"ש.